

АДАПТАЦІЯ МОЛОДОГО ФАХІВЦЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Смолюк С.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Сучасність висуває нові вимоги до кожного вихователя та до дошкільної освіти загалом. Майбутні педагоги закладів дошкільної освіти мають бути не тільки новаторами ідей, але й педагогами, які втілюють в освітній процес ці ідеї, креативними, творчими особистостями, які займаються самоактуалізацією і постійно підвищують свій професійний рівень [1, с.171].

Сутність професійної адаптації полягає у встановленні та збереженні динамічної рівноваги між суб'єктом праці та професійним середовищем, отже, передбачає постійну підтримку збалансованості між особистістю та ситуацією професійної самореалізації [3, с. 179].

Сучасні реалії зобов'язують молодого вихователя дошкільного закладу вміти швидко адаптуватися до різних аспектів соціального середовища, приймати самостійні й відповідальні рішення, долати життєві труднощі та активно застосовувати свій особистісний потенціал у різних ситуаціях професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій за даною проблематикою привертає все більшу увагу вчених, що супроводжується появою досить ґрунтовних наукових доробків з даної тематики (Л. Артемова, Г. Беленька, Н. Бібік, О. Богініч, А. Богомолів, А. Богущ, Н. Гавриш, А. Галян, І. Дичківська, Л. Коваль, О. Кононко, К. Крутій, Н. Лисенко, І. Луценко, М. Панов, С. Посохова, О. Поліщук, Т. Поніманська, І. Рогальська, Г. Сухорукова).

Панов М. у своєму дослідженні зазначає, що «професійну адаптацію можна охарактеризувати як безперервний процес, що супроводжує професійну діяльність особистості та пов'язаний з можливими змінами умов та змісту праці, які можуть бути як

кардинальними, що вимагає тривалої та змістовної перебудови суб'єкта праці, так і локальними, що потребуватиме ситуативної адаптації» [2, с. 180]. А саме, професійне середовище не є константним та постійним, зокрема, розвиток нових технологій, певні кадрові зміни передбачають наявність у співробітників високого рівня адаптаційного потенціалу з метою встановлення певної збалансованості між суб'єктом праці та професійним середовищем.

Для молодого вихователя професійна адаптація до роботи в закладі дошкільної освіти є важливим етапом становлення, оскільки вона допомагає ефективно інтегруватися в колектив, налагодити взаємодію з дітьми та розвинути власні професійні навички. Умовно можна виділити етапи, які проходить молодий фахівець в адаптації до професійної діяльності:

- *знайомство з організаційною культурою закладу.* Новому вихователю важливо ознайомитися з правилами, нормами та цінностями закладу дошкільної освіти. Розуміння робочої атмосфери та принципів взаємодії допоможе молодому педагогу відчувати себе частиною колективу і слідувати стандартам закладу.
- *засвоєння професійних обов'язків.* Необхідно чітко усвідомити свої функції та обов'язки, щоб ефективно виконувати поставлені завдання. Це включає розуміння програм виховання, розробку занять і планування освітнього процесу, а також відповідальність за безпеку і благополуччя дітей в закладі дошкільної освіти.
- *підтримка з боку досвідчених колег.* Важливо отримати наставництво від більш досвідчених вихователів. Обмін досвідом, спільне планування занять, відвідування заходів разом із колегами можуть допомогти молодому вихователю розвинути професійні навички та отримати корисні поради.
- *розвиток комунікативних навичок.* Робота з дітьми вимагає вміння ефективно спілкуватися, швидко знаходити підхід до кожної дитини та розуміти її емоційний стан. Також необхідно розвивати навички спілкування з батьками, щоб побудувати

довірливі стосунки та спільно вирішувати питання виховання дітей.

- *планування та організація роботи.* Адаптація молодого вихователя також включає розвиток навичок управління часом і організації роботи. Важливо вміти ефективно планувати навчально-виховну діяльність, розподіляти час на різні завдання та враховувати індивідуальні потреби кожної дитини.
- *підтримка емоційного здоров'я та профілактика професійного вигорання.* Молодому вихователю слід дбати про своє емоційне здоров'я, відчувати підтримку від колег та адміністрації, вчасно відновлювати сили, щоб запобігти вигоранню. Практики самоаналізу та рефлексії можуть допомогти справлятися з труднощами та долати стрес.
- *налаштування на професійне зростання.* Молодий вихователь повинен бути відкритим до навчання та вдосконалення. Участь у тренінгах, семінарах, професійних об'єднаннях допомагає постійно підвищувати кваліфікацію та поглиблювати знання.

Таким чином, кожен із цих пройдених етапів сприяє професійному становленню молодого вихователя, забезпечуючи ефективну адаптацію до специфіки роботи в закладі дошкільної освіти та створюючи основу для подальшого розвитку професійної діяльності.

Джерела та література

1. Гавриш, Н. Професійна підготовка майбутніх педагогів-вихователів до роботи з дітьми раннього віку на етапі адаптації до нових соціальних умов / Н. Гавриш, Н. Шкляр // Освіта XXI століття: реалії, виклики, тенденції розвитку : колективна монографія = The XXI century education: realities, challenges, development trends: collective monograph / за наук. ред. Ганни Цеткової. – Hameln : InterGING, 2020. С. 358-372. Режим доступу: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/38918/Gavrysh_Shklyar.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. [Панов М. С.](#) Професійна адаптація та реадаптація в контексті професійної реалізації особистості в умовах сучасного соціуму. *Психологічний часопис*. 2019. Т. 5, № 11. С. 177-190. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psch_2019_5_11_14

3. Сиваш С. В. Професійна підготовка майбутніх вихователів до соціалізації дітей дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 55, т. 2. С. 169-172. Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_2/35.pdf

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГОР У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З БІОЛОГІЇ

Ступницька М., Коцун Л.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Уже протягом століть тема виховного та розвивального впливу гри не дає спокою науковцям та педагогам. Її роль у становленні особистості досліджували такі відомі філософи, як Арістотель, Ж. Бодріар, Гегель, Геракліт, К. Гросс, Демокрит, І. Зязюн, М. Каган, І. Кант, Платон, Г. Спенсер, Ф. Шиллер та багато інших. Їх дослідження довели, що гра суттєво впливає на різні аспекти розвитку дитини, стимулюючи мислення, уяву та пам'ять, сприяючи спілкуванню, співпраці та вирішенню конфліктів, а також допомагаючи керувати емоціями та долати стреси [4].

Завдяки використанню ігрових технологій навчання стає цікавим та захоплюючим, активізує творчий потенціал учнів та їх прагнення до дослідження. Цікавість умовного світу гри дозволяє позитивно урізноманітнити монотонну діяльність запам'ятовування, повторення, закріплення чи засвоєння інформації, а емоційність ігрової діяльності активізує всі психічні процеси і функції школярів. Важливість ігрової технології підсилюється ще й тим, що засвоєний учнями матеріал проходить через своєрідну практику, вносить різноманітність та інтерес в освітній процес. Ігрове навчання змушує учнів співпрацювати, спілкуватися, взаємодіяти та працювати в командах [3].

Існує три підходи для включення ігор в освітній процес. Перший підхід базується на тому, щоб учні розробляли та створювали власні ігри; другий – фокусується на вчителях, які розробляють навчальні